

9. september 2022

UKA2022/177

Inatsisartunut qinersisarneq pillugu inatsit allangortikkusunneraat, nunatsinni najugaqarsimanissamik piumasaqaatip sivitsorneqarsinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Doris J. Jensen, Siumut)

Siullermik Siumumiik Doris Jakobsen Jensen Siumut qujaffingerusupparput uunga oqallisissiamut pingaarutilimmut.

Ullumi oqallisigaarput Inatsisartunut qinersisarneq pillugu inatsit.

Oqallisigisarput Tunngaviusumik inatsisissatsinnut tunngavileeqataasinnaavoq soorlutaaq naalagaaffinngornissamut illiniliorfiulluni.

Ullumikkut nunatsiniinnikuunngisaannartoq, oqaatsitsinnik ilinniarnikuunngitsoq ilinniassamaanngitsorlu, aallaqqiliivissoq allaallu nunaqqataarusunngitsoq, nunatta siunissaanut aalajangeeqataasinnaavoq aamma Inatsisartunut qinersisinnaallunilu Naalagaaffinngornissatsinnut taaseqataaratarsinnaavoq.

Piumasaqaatituallu ilagivaat:

Danskisut innuttaassuseqarnissaa

Ukiullu affaani nunatsinni najugaqartutut allaqqasimanissaa.

Najungaqarfigisamut allattorsimaffik, innuttaassusermut tunngassuteqanngilaq.

Sumiluunniit nunarsuami nunaq naalagaaffik piumasaqaateqartarpoq inuk kina inatsisartuinut qinersisinnaatitaassanersoq, innuttaaqataarusunnera, nunaqqataarusunnera tunngavigalugu.

Taamaammat Siumumiit isumaqarpugut minnerpaamik ukiuni marlunni nunatsinni najugaqaqqaartariaqartoq qinersisinnaassagaanni qinigassanngortissagaannilu.

Inatsisartunut taasisinnaatitaalissagaanni, piumasaq annertunngilaq allaammi nammineq uunga isummanni piumasaqaat pissutsit naapertorlugit annertunerusariaqartassaaq, soorlu nunani allani taamaattoq.

Nunarsuarmi naalagaaffinnut assigiinngitsunut sanilliussisinnaavunga. Nunami sanilliussanni Inatsisartuinut taasisinnaalissaguit minnerpaamik ukiut qulaaluat najugaqarsimassaait. Ukiuni taakkunani qulaaluani inatsimmik sumininnguaavimmilluunniit

unioqqutitsisimassanngilatit. Inatsimmik unioqqutitsisimaguit, allaat unioqqutitsinermi akiligassinneqarsimaguit, ukiut aamma qulaaluaat aallaqqaataaniit utaqqeqaassaait.

Taassumap saniatigut piumasaqaatit ilaat nunamut tassunga makkuupput:

- Suliffeqaannaavissimasariaqarputit
- Misilitsinneqassaait nunap oqaluttuassartaa inuillu naleqartitaat pillugit apeqqutit eqqortumik akisimasariaqarpatit
- Oqaasii ilikkarsimasariaqarpatit oqalussinnaasutullu immikkut ittumik misilitseqqaarsimassallutit.
- Ikorsiissummik pisimassanngilatit
- Nunamut innuttaanullu asanninnerit ataqqinninnerillu pillugu atsiornitalimmik uppersaasiorsimassaait.

Ukua piumasaqaatit ilaannai taajorpakka.

Nunap uumap piumasaqaatai nunami inatsisartuanut taasisagaanni annertupput.

Una nunaq immikkoortiterisutut imminut isiginngilaq.

Una nunaq inuminut innuttaasuminullu illersuisutut imminut taajorpoq.

Tamannalumi aamma eqqorpoq, uagut aamma taamaasiorsinnaangaluarpuq. Naalakkersuisut akissutiminni tunngavilersuutaat aap atuuppoq, kisianni qinersinissamut piumasaqaatinut tunnganngilaq, tunngavilersuutissat inatsimmi allami allaqqapput.

Nunaq eqqartugara tassaavoq Danmark.

[PAUSE]

Taamaammat Siumumiit tupinnartuliunngilagut piumasaqaatigigatsigu minnerpaamik ukiuni marlunni nunatsinni najugaqarsimasariaqartussaasugut Inatsisartutsinnut qinersiniaraangatta.

Piumasaqarneq tupinnartuliaasussaangilaq.

Nunaqqatitsinnik illersuineq tupinnartuliaasussaangilaq.

Maluginiarpara Naalakkersuisup oqaaseqaatimini ilanngullugu aamma eqqaagaa akileraartartunut immikkoortiteringinnissaq.

Tamanna pillugu oqaluttuassaqaarpunga.

Oqaluttuarerusuppara angut nunaqqatigisarput.

Angut una Nuummi najugaqarpoq.

Ukiut 40-ut sinnerlugit nunatsinni najugaqarpoq.

Inooqataavoq, sulisarpoq, akileraartarpoq.

Nunap inoqqaavanik nuliaqarpoq

Kalaallinik meeraqarpoq.

Taamaakkaluartorli Inatsisartunut qinersinnaangilaq.

Illumut akileraartarnejq naalakkersuisup pingaartinnerusimappagu – taava kikkunnut tamanut nunatsinnut akileraartarpata, qanorluunniit sivistigisumik, sivikitsigisumilluunniit najugaqarsimappata – nunatta siunissaa kialluunniit allangortissinnaassavaa?

Imaluunniit Kalaallit pillugit, innuttaaqataarusuttut kisimik taasisinnaassappat?

Siumumiit oqallisissiamik saqqummiivugut, aaliagiiffissatut siunnersuummik qaqtsiniarluaratta periarfissamik akimmisaarneqaratta – ilaa tupinnaqaaq!

Allaat imak nunaqqatitsinnik illersuinissaq qunugineqalertigisimavoq - massa piumasarineqarsimalluni Savalimmiut Danmarkilu aatsaat tusarniaavigineqarpata Nunatsinni qinersinnaanermut inatsit allangortinneqarsinnaasoq.

Siumumi isumaqarpugut nunanut allanut akuersissummik peqqaartariaqanngitsugut nunaqqatigut illersorniarutsigit – Nuna Naalagaaffinngorniartoq, Namminersornermik akisussaaffilik taamaasiorsinnaavoq.

Nunatsinni qinersinermut inatsit uagut nunaqqataasugut akisussaaffigaarput. Allat oqartussaaffiginngilaat aamma oqartussaaffigilertussaangilaat.

Siumumi Naalagaaffinngornissarput pimoorullugu suliarivarput. Qineqqusaarutiginnarneqassangilaq, aqutisiuuttuarparpummi.

Siumumiik una naggasiutitut naqissuserusupparput.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunap inoqqaavinut inatsisaani aammalu inuit pisinnaatitaaffiik aqqissuinermini siunertarinikuunngisaannarpaat Nunasiaatilik ulloq taanna Naalagaaffinngornissamut imaluunnit Namminiilvinnissamut taasisoqalerpat, taaseqataassasut.

Soorunami tamanna pissusissamisuussangilaq, tamannalu Siumumiik qinersinermut, taasinermut inatsisit aqqissuuteqqinnissaannut oqallisingerusupparput, ataatsimummi Kalaallit Inuiaat inissikkutta angusaqarnerpaassangatta.

Uanilu eqqumaariffivarput immaqa inuit ilaat ajuallassasut, kisianni inatsisit tassa taamaapput, ajuallattutullu inissittartut Danmarkimi innuttaassuseqareerput inuttullu pisinnaatitaaffii ataasinngamilluunnit innarlerneqarnaviangillat.

Allaammi innuttaassusermut periarfissat ammaanneqakutsoorsinnaapput uagut inatsisigit naapertorlugit. Soorlu assersuutigereeringa Danmarkimi qanoq periuseqarnerisut.

Taamaammat Siumumiik qinersisarnerup inatsisaata allangornissaa pissusissamisoorluinnartutut isumaqarfigaarput – oqallilluarnissassinillu kissaallusi.

Kuno Fencker, Siumut
